

KAI KURIŲ SKYRYBOS ŽENKLŲ RAŠYMO IR TARPŲ PALIKIMO ATMINTINĖ

1. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 2006 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. N-2 (103) patvirtintose Privalomosios skyrybos taisyklėse (Žin., 2006, Nr. 107-4084) ir Lietuvos standarte „Informacijos technologija. Lietuviška kompiuterio klaviatūra. Ženklų išdėstymas“ teikiami tokie ženklai: kabutės („“), brūkšnys (–) ir brūkšnelis (·):

1.1. Amerikietiškoje kompiuterio klaviatūroje lietuviškų **kabučių** nėra, tačiau kabutes ir bet kuri kitą simbolį galima surinkti kodais: atidaromųjų kabučių kodas *Alt 0132*, uždaramųjų – *Alt 0147*. Tai tinka visoms tekstų apdorojimo programoms.

1.2. **Brūkšnys** yra vartojamas kaip skyrybos ženklas ir daiktų ar reiškinių riboms ir dvišaliams santykiams žymėti. Kai brūkšnys vartojamas kaip skirtukas, prieš jį (net po kito skyrybos ženklo) ir po jo paliekami tarpai: *Upės – ir tos jau padžiūvo*. Brūkšniu žymint ribas ar dvišalius santykius, tarpų palikti nereikia: *traukinys Vilnius–Klaipėda, rusų–lietuvių kalbų žodynas, pirkimo–pardavimo sutartis*. Brūkšniu galima žymėti ir nesamą skaičių, ypač kainą, pvz., *10,– Lt*.

Brūkšnio kodai – *Ctrl Num– arba Alt 0150*, tačiau amerikietiškoje klaviatūroje užtenka parašyti brūkšnelį, o programa automatiškai jį paverčia brūkšniu, jeigu yra taip nustatyta.

1.3. **Brūkšnelis** nėra skyrybos ženklas. Jis rašomas tarp dviejų (kartais ir daugiau) sintaksiškai lygiaverčių žodžių, nusakančių vieno daikto, reiškinių ar ypatybės pavadinimą: tarp daiktavardžių (*darželis-mokykla, Sofija Kymantaite-Čiurlionienė*), būdvardžių (*silabinė-toninė eilėdara*),rieveiksmių (*morfologiškai-sintaksiškai*), jaustukų (*o-o-o, a-ū*), prie skaitmenų (*Poezijos pavasaris-81, 2-asis*), be to, jis yra ir žodžio kėlimo (skiemenu žymėjimo – *na-mas*) ir žodžio dalies (priešdėlis *per-*, galūnė *-as*) vartojimo ženklas. Brūkšnelis tarpais neskiriamas. Jis yra bet kurioje klaviatūroje.

2. **Tarpas** yra paliekamas tarp žodžių ir po skyrybos ženklų (taško, kablelio, dvitaškio, kabliataškio, šauktuko, klaustuko), prieš brūkšnį ir po jo, prieš atidaromuosius skliaustus ir kabutes ir po uždaramųjų skliaustų ir kabučių. Tarpus reikia palikti ir trumpinant žodžius: *t. y., Nr. 1, A. Petraitis*, tik būtina atkreipti dėmesį į tai, kad tokia santrumpa, atsidūrusi eilutės gale, gali „sutrūkti“, t. y. viena jos dalis palikti vienoje eilutėje, o kita atsidurti kitoje. Todėl tokio tipo santrumpose reikia vartoti **jungiamąjį tarpą**, kurio kodas *Alt 0160*. Jungiamuoju tarpu sujungti žodžiai laikomi vienu žodžiu, t. y. neskaidomi, o tarpo vaizdas išlieka.

LITERATŪRA

Grigas G. Lietuviškos kabutės // *Gimtoji kalba*. 1999. Nr. 3. P. 23.

Kanceliarinės kalbos patarimai. Vilnius, 2002.

Rinkevičienė A. *Oficialiųjų ir kitų raštų rengimas*. Šiauliai, 2003.

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos prie Lietuvos Respublikos Seimo 2001 metų veiklos ataskaita // *Gimtoji kalba*. 2002. Nr. 4. P. 31.

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos prie Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. N-2 (103) patvirtintos Privalomosios skyrybos taisyklės // *Valstybės žinios*. 2006. Nr. 107-4084.

INTERNETO TINKLALAPIAI

<http://ims.mii.lt/klav/>

<http://www.vlkk.lt/lt/zinote.dnews/60>